**Valiokunnan lausunto HaVL 5/2026 vp– U 82/2025 vp**

# Hallintovaliokunta

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen nuorisokokemusohjelmaa koskevan sopimuksen neuvottelemisesta**

**Suurelle valiokunnalle**

## JOHDANTO

### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen nuorisokokemusohjelmaa koskevan sopimuksen neuvottelemisesta (U 82/2025 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:
- hallitusneuvos Jarmo Tiukkanen, työ- ja elinkeinoministeriö

## VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

### *Ehdotus*

Kyseessä on Euroopan unionin ja Yhdistyneiden Kuningaskuntien välillä neuvoteltava sopimus nuorisokokemusohjelmasta. Ohjelma mahdollistaisi a) nuorten henkilöiden maahantulon, uudelleentulon ja oleskelun vastaanottavassa valtiossa, heidän osallistumisensa sallittuihin toimintoihin sekä perheenyhdistämisen sopimuksen ehtojen nojalla ja b) näiden nuorten henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun yliopistokoulutukseen, toisen asteen jälkeiseen koulutukseen sekä ammatilliseen koulutukseen pääsyn ja erityisesti lukukausimaksujen osalta isäntävaltiossa.

Sopimuksen tarkoituksena on vastavuoroisesti tasavertainen kohtelu EU:n jäsenmaiden ja UK-kansalaisten välillä kuitenkin siten, että oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa eli sopimus ei antaisi UK-kansalaisille EU-kansalaisuuden suomia oikeuksia, kuten esimerkiksi oikeutta liikkua vapaasti jäsenvaltiosta toiseen.

Kyse on sopimusluonnoksesta, josta neuvottelut ovat alkaneet marraskuussa 2025.

Valmis
5.1

**Valiokunnan lausunto HaVL 5/2026 vp**

*Valtioneuvoston kanta*

**Yleisesti EU:n ja UK:n suhteista**

Suomen peruskantoja EU:n ja UK:n välisten suhteiden kehittämisestä on linjattu selvityksessä E 37/2025 vp, jossa todetaan muun muassa seuraavasti:

Suomi edistää EU:n ja UK:n välistä vahvaa ja laaja-alaista kumppanuutta. On tärkeää pyrkiä kokonaisvaltaisesti positiiviseen ja vakaaseen EU-UK-suhteeseen. Tavoitteena on rakentaa strateginen kumppanuus unionin ja UK:n välille.

EU:n ja UK:n välisten olemassa olevien sopimusten sekä Windsorin puitteiston asianmukainen täytäntöönpano ja soveltaminen on edelleen keskeinen edellytys UK-suhteen kehittämiselle ja syventämiselle kaikilla yhteistyöaloilla.

Eurooppa-neuvoston 29.4.2017 hyväksymät suuntaviivat toimivat edelleen kaiken EU-UK-yhteistyön peruslähtökohtana. Oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino, tasapuoliset toimintaedellytykset, sisämarkkinoiden yhtenäisyys ja EU:n päätöksenteon itsenäisyys ovat jatkossakin olennaisia perusedellytyksiä EU:n ja UK:n välistä suhdetta kehitettäessä. Sisämarkkinoiden neljä vapautta ovat jakamattomia, eikä niistä voi valita mieleisiään osia.

Erityisen tärkeää on, että UK:n oikeudet ja velvollisuudet pysyvät jatkossakin tasapainossa sekä suhteessa EU:n jäsenvaltioihin että muihin kolmansiin maihin. Unionin jäsenyyden on oltava aina kannattavampi ratkaisu kuin ulkopuolelle jääminen.

Suomi korostaa EU:n yhtenäisyyden merkitystä. EU:n on tärkeä edistää yhteisesti sovittuja prioriteettikysymyksiä ja unionin etujen mukaista yhteistyötä UK:n kanssa.

Suomi tukee yhteistyön kehittämistä niin sanottuna pakettiratkaisuna, joka sovittaa yhteen eri jäsenvaltioiden tärkeimmät intressit. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikilla yhteistyöaloilla olisi edettävä täysin samaan tahtiin.

Suomi suhtautuu myönteisesti nuorten liikkuvuutta koskevan sopimuksen neuvottelemiseen ja kannattaa keskustelujen aloittamista UK:n mahdollisesta osallistumisesta Erasmus+-ohjelmaan.

**Nuorisoliikkuvuudesta**

Valtioneuvosto pitää ei-toivottuna vaihtoehtona sitä, että UK sopisi nuorisoliikkuvuutta koskevista erityisjärjestelyistä kahdenvälisesti joidenkin unionin jäsenvaltioiden kanssa. On Suomen etujen mukaista pyrkiä EU:n ja UK:n väliseen yhtenäiseen, selkeään ja oikeudellisesti kestävään ratkaisuun. Valtioneuvosto kannattaa näin ollen nuorisokokemusohjelmaa koskevan sopimuksen tekemistä UK:n kanssa.

Valtioneuvoston mukaan molemminsuuntaiset tiiviit yhteydet nuorten kesken ovat Euroopan (ml. UK) pitkän tähtäimen strateginen intressi, mitä tulee määrätietoisesti edistää. Valtioneuvosto katsoo, että opiskelijaliikkuvuuden esteiden purku olisi omiaan syventämään näitä yhteyksiä.

Tästä näkökulmasta korkeakoulujen lukuvuosimaksuja koskevat ratkaisut ovat keskeisiä, mutta sopimusta voitaisiin laajentaa koskemaan myös toisen asteen opintoja. Samalla muistutetaan, että UK:n uudelleenliittyminen Erasmus+ - ohjelmaan on luonteva edistysaskel opiskelijaliikkuvuuden lisäämiseksi.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että nuorisoliikkuvuuden edistämisessä huomioidaan työsuhteessa tehtävän työn kriteerien määräytyminen työntekomaan kansallisen lainsäädännön mukaan.

## VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Kyseessä on Euroopan unionin (EU) ja Yhdistyneiden Kuningaskuntien (UK) välillä neuvoteltava sopimus nuorisokokemusohjelmasta. Neuvosto on myöntänyt huhtikuussa 2025 komissiolle mandaatin käydä sopimuksesta neuvotteluja EU:n puolesta. Neuvottelut sopimusluonnoksesta ovat alkaneet marraskuussa 2025.

Nuorisokokemusohjelma mahdollistaisi a) EU- ja UK-kansalaisia olevien nuorten henkilöiden maahantulon, uudelleentulon ja oleskelun vastaanottavassa valtiossa (jäljempänä isäntävaltio), heidän osallistumisensa sallittuihin toimintoihin sekä perheenyhdistämisen sopimuksen ehtojen nojalla ja b) näiden nuorten henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun yliopistokoulutukseen, toisen asteen jälkeiseen koulutukseen sekä ammatilliseen koulutukseen pääsyn ja erityisesti lukukausimaksujen osalta isäntävaltiossa.

Sopimusluonnoksen mukaan liikkuminen isäntävaltioon edellyttää oleskeluluvan saamisen. Luvan hakeminen ja maassa oleskelu eivät kuitenkaan vaadi tietyn perusteen esittämistä, mutta hakijan tulee täyttää yleiset edellytykset. Lupa oikeuttaa sopimuksen mukaan tutkimuksen harjoittamiseen, opiskelemiseen, harjoittelun suorittamiseen, vapaaehtoistyöhön, au pairina toimimiseen ja matkustamiseen, ja sopimus antaa myös työnteko-oikeuden, jonka tulee opiskelijalla olla vähintään 15 tuntia viikossa. Tällaisina sopimusluonnoksen perusteet vastaavat pitkälti EU:n maahanmuuttodirektiivien mukaista sääntelyä.

Selvityksen mukaan sopimus muistuttaa erityisesti ns. työlomasopimusta, jollainen Suomella on voimassa Uuden-Seelannin, Australian, Kanadan ja Japanin kanssa ja neuvottelujen alla tällä hetkellä Etelä-Korean kanssa. Tiettyjä eroja kuitenkin on. Sopimusluonnos koskee 18—32-vuotiasta, mutta työlomasopimuksista poiketen myös mahdollista perheenjäsentä. Toinen seikka on oleskelun sallittu kesto, joka tässä sopimusluonnoksessa on enintään kolme vuotta (1 + 2 vuotta), kun se työlomasopimuksissa on yksi vuosi.

Yleisten edellytysten osalta voidaan todeta, että hakija ei saa olla maahantulokiellossa tai uhaksi yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle, kansanterveydelle taikka kansainvälisille suhteille. Hakijan tulee täyttää tietyt edellytykset, joihin sisältyy muun muassa vaatimus hakemusmaksun suorittamisesta, hakijan edellä mainitusta iästä, passin voimassaolosta, riittävästä toimeentulosta ja tietyin edellytyksin lisäksi sairausvakuutuksesta. Sopimus myös mahdollistaa perheen maahantulon, jolloin kansallisesti noudatetaan ulkomaalaislain (301/2004) perheenjäsenen määritelmää, eikä siltä osin näin ollen synny erillissääntelyä. Myös

perheenjäsentä koskevat edellä mainitut yleiset edellytykset mukaan lukien toimeentuloedellytys. Myönnettävä lupa on isäntävaltiokohtainen eikä salli liikkumista toiseen jäsenvaltioon.

Hallintovaliokunta pitää kannatettavana nuorisokokemusohjelmaa koskevan sopimuksen tekemistä UK:n kanssa. Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin olevan Suomen etujen mukaista pyrkiä EU:n ja UK:n väliseen yhtenäiseen, selkeään ja oikeudellisesti kestävään ratkaisuun. Sopimus toimisi kumpaankin suuntaan. Valiokunta toteaa, että UK on ollut tärkeä kohde suomalaisten opiskelijoiden liikkuvuudelle ja siten merkittävästi hyödyksi suomalaisten kansainvälisen osaamisen kehittymiselle.

## VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.*

Helsingissä 6.3.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
varapuheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Mari Kaunistola kok
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Juha Viitala sd
jäsen Paula Werning sd
jäsen Ben Zyskowicz kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne